

16.Романишина Л.М. Система поетапного контролю навчальної діяльності студентів педагогічних університетів за модульно-рейтинговою технологією навчання з дисциплін природничого циклу : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 “Теорія та методика проф. освіти / Л.М. Романишина. – К., 1998. – 39 с.

17.Сікорський П.І. Модульно-рейтингова система навчання в ліцеях : навч.-метод. посіб. / П.І. Сікорський. – Л. : Академічний експрес, 1997. – 96 с.

ВІНДЮК А.В.

КОНЦЕПЦІЯ КОМПЕТЕНТІСТНО ОРІЄНТОВАНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ГОТЕЛЬНО-КУРОРТНОЇ СПРАВИ В УМОВАХ СТУПЕНЕВОЇ ОСВІТИ

Сучасний процес культурно-політичної та економічної трансформації, спричинений інтенсивним поступом глобалізації, а також орієнтація незалежної України на перспективу входження до Європейської співдружності зумовлює потребу радикального оновлення вітчизняної концепції підготовки висококваліфікованих кадрів для індустрії гостинності. Загальнонаціональна стратегія змін у системі вищої освіти передбачає запровадження нової освітньо-кваліфікаційної парадигми, спрямованої на професійну підготовку майбутніх фахівців з готельно-курортної справи в умовах ступеневої освіти.

З позиції сьогодення змінилися вимоги до рівня кваліфікаційних знань і вмінь фахівців індустрії гостинності. Так, А.В. Апухтін та Г.Д. Нубарян вважають, що проблема підготовки персоналу підприємств розміщення є одним зі складних факторів якості обслуговування. Складність проблеми зумовлена необхідністю вирішення багатьох масштабних завдань, пов'язаних з формуванням ментальної складової потенційних працівників галузі гостинності [1, с. 68]. Автори підкреслюють, що обслуговування на підприємствах розміщення повинні відповідати загальноприйнятим міжнародним стандартам, що, у свою чергу, залежить від кваліфікації персоналу [1, с. 68].

С.В. Шепелева зазначає, що “на сьогодні в Україні в готельній справі зайнято 0,1% економічно активного населення. Для порівняння: у Великобританії, яка за чисельністю населення майже така сама, як Україна. У цілому ж у світі в туристично-готельному бізнесі зайнято більше ніж 8% працездатного населення, а за прогнозами, найближчим часом можна чекати 9% і більше, тобто 260 млн чоловік. До недавніх пір кадри для готельного і ресторанного бізнесу в Україні готував лише Київський технікум готельного господарства, відкритий у 1979 р., і за часів СРСР єдиний у цій галузі. Власне підготовка фахівців з напрямку “Туризм ” була узаконена Кабміном лише у 2002 р. Потім з'явилися відповідні спеціальності, зокрема “Готельне господарство” і “Ресторанна справа”. І хоча підготовку кад-

рів для сфери туризму й готельного господарства декларують уже 146 вищих навчальних закладів, у цій сфері вистачає як законодавчих, так і освітніх проблем” [6, с. 113]. Усе це ставить серйозні вимоги до підготовки фахівців індустрії гостинності.

Метою статті є розгляд концепції компетентісно орієнтованої професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи в умовах ступеневої освіти.

Як вважають Н.Д. Креденець та А.Г. Лопухін, “педагогічна система вищої професійної освіти, побудована на компетентній основі, повинна включати такі складові структурні елементи (блоки педагогічних значень): визначення на основі аналізу вимог соціального середовища (особливо його виробничої складової) до освіти та усвідомлення стратегічної, головної мети педагогічної діяльності, спрямованої на формування професійної компетентності спеціаліста; визначення головних шляхів та методів реалізації педагогічного проекту, тобто досягнення всіх передбачуваних у ньому цілей; визначення місця й ролі педагога та учня в системі педагогічної діяльності, спрямованої на формування професійної компетентності, тобто вибір дидактичної концепції та методичної технології відносин студента й педагога в ході здійснення педагогічної діяльності; урахування та закладання основ для подальшої неперервної освіти майбутнього спеціаліста, формування та активізація його здібності й потреби в самостійному вдосконаленні та розвитку компетентності, вироблення в студента орієнтованості на самостійну роботу” [2, с. 85–86].

Н.Г. Ничкало на підставі аналізу Концепції розвитку професійно-технічної (професійної) освіти України вважає, що основними принципами розвитку освіти є: “випереджальний характер професійної підготовки; фундаменталізація; інтеграція професійної освіти, науки і виробництва; рівний доступ до здобуття якісної професійної освіти різними категоріями населення; гнучкість і взаємозв’язок процесу професійного навчання з реструктуризацією та подальшим розвитком економіки і зайнятістю населення, розвитком різних форм власності; диверсифікація; регіоналізація професійної освіти; поєднання загальноосвітньої і професійної підготовки; стандартизація, єдність професійного навчання і виховання; екологізація, варіативність, індивідуалізація і диференціація” [3, с. 422].

Компетенції, якими повинен володіти майбутній фахівець з готельно-курортної справи, подано на рис. 1.

Основними характеристиками професійної компетентності майбутніх фахівців з готельно-курортної справи є: наявність високої загальнолюдської культури, знання й повага до традицій і обрядів українського народу, культурної спадщини людства; володіння сучасними технологіями обслуговування клієнтів, надання високоякісних та сучасних послуг; здатність адаптуватися до зростаючих потоків інформації; розуміння необхідності професійної мобільності до адаптації, здатність оцінювати й обирати оптимальні шляхи та форми самовдосконалення; дотримання здорового режиму праці й відпочинку, розвиток власної стійкості до стресу, підтримка гарного на-

строю, збереження високої трудової активності в екстремальних ситуаціях, здатність вибирати найбільш ефективні інформаційні засоби та канали комунікацій, користування мережею Інтернет, здатність інтегрувати історичний, сучасний, вітчизняний, закордонний досвід роботи індустрії гостинності, здатність вникати в суть явищ і процесів реального світу, свідоме користування наукових знань у професійній і суспільній діяльності.

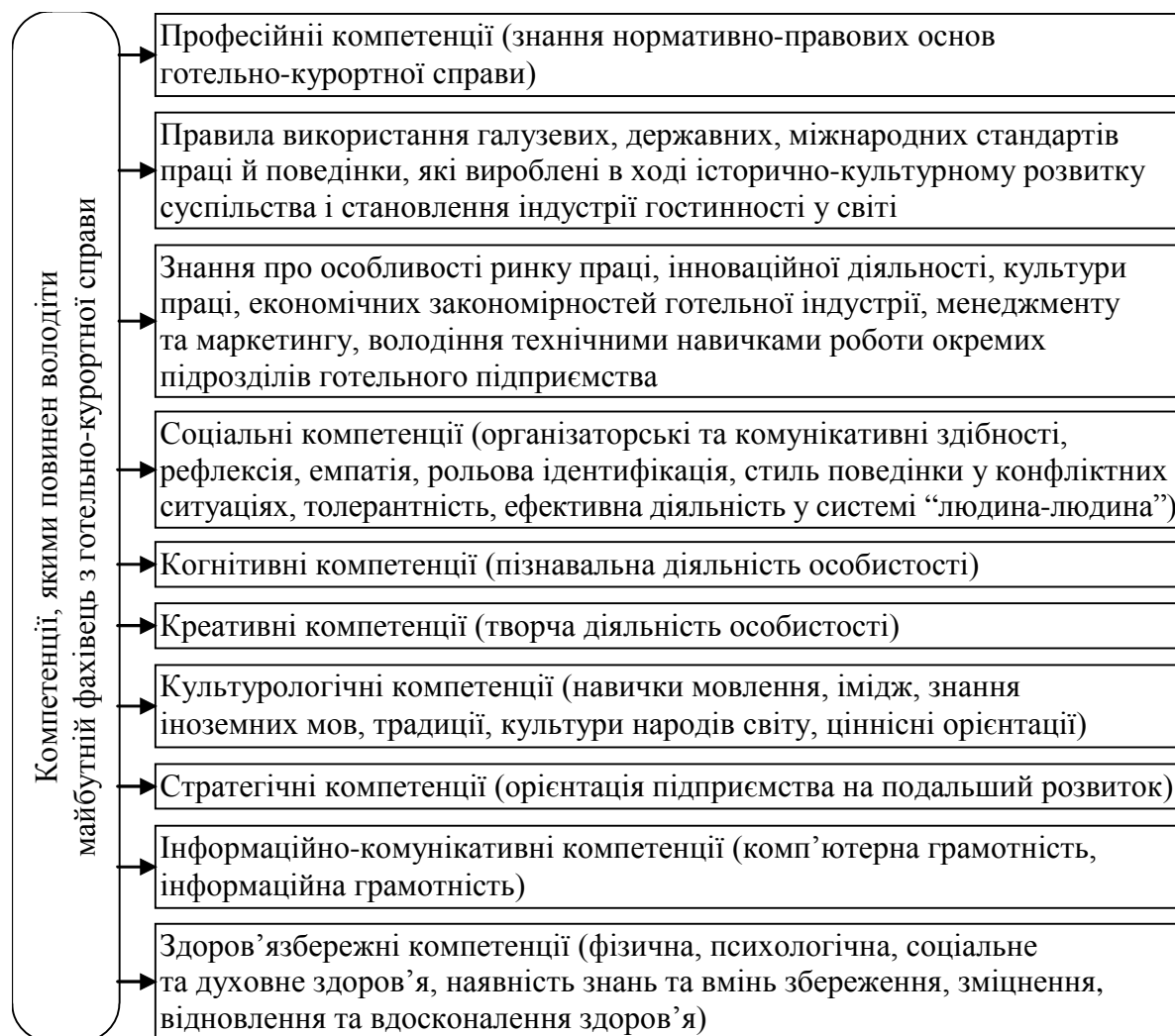

Рис. 1. Професійні компетенції та знання, якими повинен володіти майбутній фахівець з готельно-курортної справи

Формування компетентісно орієнтованої професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи в умовах ступеневої освіти потребує від викладачів планомірного використання системи педагогічно обґрунтованих інноваційних методів навчання студентів, формування в них стійкої мотивації на оволодіння нових знань, умінь та навичок протягом усієї професійної діяльності; реалізації концепції буде сприяти: організація навчального процесу за інноваційними проблемно-модульними програмами; гармонізація системи особистісної готовності студентів за допомогою спеціальних психолого-педагогічних заходів; оптимізація індивідуального пізнавального процесу.

Постійний професійний розвиток особливості можливий лише за умови неперервності освіти, особливостями якої є: різноманіття та гнучкість використовуваних засобів, способів і організаційних форм, гуманізм і демократизація освіти, диференціація освітніх процесів за напрямом і змістом.

Неперервна освіта як педагогічна система – це цілісна сукупність шляхів, засобів, способів і форм здобуття, поглиблення й розширення загальної освіти, соціальної зрілості та професійної компетентності майбутніх фахівців з готельно-курортної в мережі навчальних закладів і в процесі самоосвіти.

На всіх ступенях (коледж, бакалаврат, магістратура) і в усіх підструктурах безперервної освіти необхідно забезпечити розвивальний характер навчання й виховання з опорою на творчу активність особи як необхідну умову її саморозвитку. Ступені вищої освіти майбутніх фахівців з готельно-курортної справи в умовах ступеневої освіти подано на рис. 2.

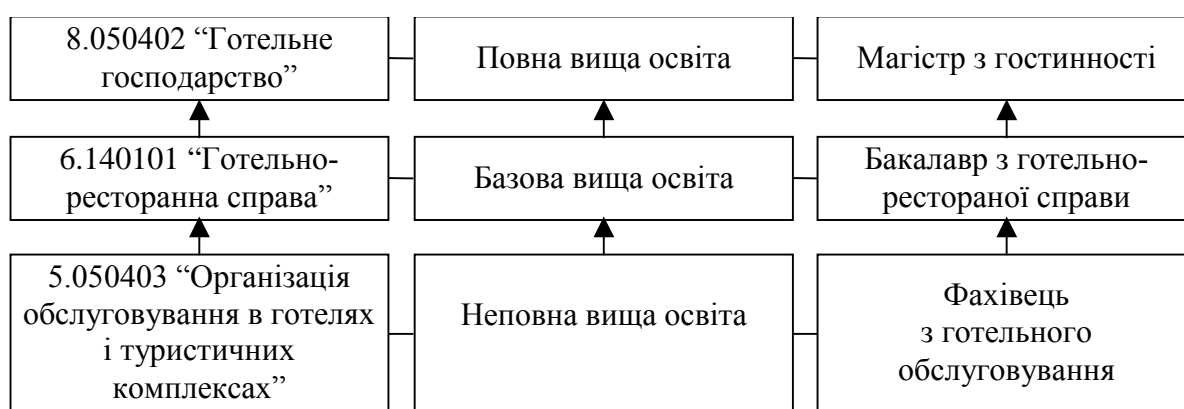

Рис. 2. Ступені вищої освіти майбутніх фахівців в умовах ступеневої освіти

Згідно з освітньо-кваліфікаційною характеристикою молодшого спеціаліста за напрямом 0504 "Туризм" спеціальності 5.050403 "Організація обслуговування в готелях і туристичних комплексах", молодший спеціаліст здатний виконувати зазначені професійні роботи відповідно до Класифікатора професій ДК-003-95, затвердженого й введеного в дію наказом Держстандарту України від 27.07.1995 р. № 257, за такими назвами робіт: "Фахівець з готельного обслуговування", "Оператор автоматизованого розрахунку в готелі", "Адміністратор готелю (туркомплексу)", "Адміністратор готелю (туркомплексу) черговий" [4, с. 3].

Згідно з освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра галузі знань 1401 "Сфера обслуговування", "фахівці із готельної і ресторанної справи спроможні працювати у структурних підрозділах готельних і туристичних комплексів різних типів (мотелях, кемпінгах, ботелях, флайтелях, флотелях), санаторно-курортних закладах, пансіонатах, будинках відпочинку, профілакторіях, санаторіях, у закладах ресторанного господарства різних типів (ресторанах, барах, кафе тощо). Основні напрями професійної діяльності: інженерно-технічна, виробнича, організаційна. Фахівець із готельної і ресторанної справи за умов набуття відповідного досвіду може

адаптуватися до таких напрямів суміжної професійної діяльності: управлінська, економічна, маркетингова” [11, с. 9].

Згідно з освітньо-кваліфікаційною характеристикою 8.050402 “Готельне господарство” напряму підготовки “Туризм”, магістр з гостинності здатний виконувати зазначені професійні роботи: “керівники виробничих підрозділів у ресторанах і готелях, керівники інших основних підрозділів, керівники підрозділів у сфері культури, відпочинку і спорту, керівники малих підприємств – готелів і ресторанів без апарата керування, менеджери (управителі) у готелях і інших засобах розміщення, менеджери (управителі) у готельному господарстві, керівники підприємств, установ і організацій, туризмологія, фахівець з гостинності в місцях розміщення (готелю, туркомплекси й ін.), професіонали в області готельної і ресторанної справи, фахівці з готельної справи, професіонали в області санаторно-курортної справи, фахівці із санаторно-курортної справи” [5, с. 3].

При розробці концепції компетентісно орієнтованої професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи в умовах ступеневої освіти ми спиралися на праці вітчизняних та російських науковців, які виокремлюють такі принципи: гуманізації, системності, цілісності, безперервності та наступності, інтеграції, єдності національного й загальнолюдського, активності, самодіяльності та творчої ініціативи, міждисциплінарних зв’язків, відповідності змісту підготовки, диференціації й індивідуалізації, регіональності, які визначають її структуру та зміст, забезпечують синтез і взаємодію.

Основні положення професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-курортної справи в умовах ступеневої освіти ґрунтуються на таких визначеннях Ради Європи: політичні та соціальні компетенції, такі як здатність приймати відповідальність, брати участь у прийнятті групових рішень, вирішувати конфлікти без насильства, підтримання демократичних інститутів; компетенції, пов’язані із життям у полікультурному суспільстві (прийняття несхожості, повага інших та здатність жити в злагоді з людьми інших культур, релігій і мов); компетенції щодо оволодіння усною та письмовою комунікацією з метою запобігання соціальній ізоляції. Оволодіння більше ніж однією мовою; компетенції щодо інформатизації суспільства, оволодіння цими технологіями, розуміння їх використання; здатність навчатися впродовж життя в контексті як особистого професійного, так і соціального життя.

Висновки. Компетентісно орієнтована професійна підготовка майбутніх фахівців з готельно-курортної справи в умовах ступеневої освіти ґрунтується на принципах організації навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі (науковості і доступності змісту та мети його засвоєння; діагностичності особистісних характеристик студентів, їх професійних якостей, знань, умінь і навичок; довільного вибору форм самостійної роботи та академічної свободи студента; систематичності навчання та контролю й самоконтролю результатів; відкритості, індивідуалізації та об’єктивності оцінювання навчальної успішності студентів) і специфічних принципів змісту професійної підготовки майбутніх фахівців з готельно-

курортної справи (гуманізації, системності, цілісності, безперервності та наступності, інтеграції, єдності національного та загальнолюдського, активності, самодіяльності й творчої ініціативи, міждисциплінарних зв'язків, відповідності змісту підготовки, диференціації та індивідуалізації, регіональності).

Література

1. Апухтин А.В. Актуальные вопросы подготовки кадров для индустрии гостеприимства / А.В. Апухтин, Г.Д. Нубарян // Высшее образование в России. – 2010. – № 4. – С. 67–74.

2. Креденець Н.Д. Система формування професійної компетентності майбутнього фахівця легкої промисловості / Н.Д. Креденець, А.Г. Лопухін // Педагогічний процес: теорія і практика : збірник наукових праць. – 2009. – № 1. – С. 79–86.

3. Ничкало Н.Г. Концепція розвитку професійно-технічної (професійної) освіти України / Н.Г. Ничкало // Енциклопедія освіти / [голов. ред. В.Г. Кремень] ; Акад. пед. наук України. – К. : Юрінком, Інтер, 2008. – С. 422–424.

4. Нормативні компоненти галузевого стандарту вищої освіти України з напрямку підготовки 0504 “Туризм”. – К., 2004. – 85 с.

5. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра фахового спрямування 6.050400 “Готельне господарство” // Нормативні компоненти галузевого стандарту вищої освіти України з напрямку підготовки 0504 “Туризм”. – К., 2004. – С. 4–37.

6. Шепелева С.В. Актуальні питання підготовки фахівців готельного господарства / С.В. Шепелява // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2010. – № 16 (203). – С. 113–117.

ГАРКУША І.В.

ДО ПИТАННЯ ПРО КОМУНІКАТИВНІ ВМІННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З РЕКЛАМИ В ПРОЦЕСІ РИТОРИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

Актуальність проблеми зумовлена тим, що сучасний професіонал у галузі реклами має глибоко усвідомлювати місце й роль риторики в професійній діяльності як засобу її координації, самореалізації, самовизначення та самоствердження. Рекламне красномовство – один з різновидів соціально значущого красномовства, що активно розвивається на Заході й починає розвиватися в незалежній демократичній Україні [3]. Його розуміють як особливу сферу практичної діяльності, продуктом якої є словесний твір – рекламний. Його основні риси – зміст і зовнішнє оформлення (відмінні від нерекламних), функціональні ознаки, місце в загальній сукупності текстів, які створюються даною мовою. Реклама – це особливий “товар”; її зміст не повинен зашкодити покупцям, а має привернути їх увагу, вплинути на їх свідомість, переконати, змусити позитивно відгукнутися на презентований зміст.

Переконані, що для того, щоб майбутній рекламіст став справжнім фахівцем, він повинен мати не лише певне загальнокультурне, освітньо-